

אשליית המשפט הבינלאומי: כוח, חסינות וחוק הג'ונגל

המציאות העגומה של העולם המודרני היא שהסדר הבינלאומי המבוסס על חוקים הוא חזות חלולה, קורס תחת משקל הכוח הגולמי. הדבר בולט במיוחד במקרה של ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, וממשלתו בקמפיין נגד הפלסטינים, שרבים מתארים כרצח המוני וטרור. למרות קיומם של מוסדות משפטיים בינלאומיים כמו בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), בית הדין הבינלאומי לצדק (ICJ) והעצרת הכללית של האו"ם (UNGA), גופים אלה חסרי אונים מול מדינות חזקות ובעלות בריתן. הנפקת צווי מעצר, פסיקות והחלטות היא לא יותר ממחווה סמלית, ללא השלכות ממשיות. המשפט הבינלאומי חסר תוקף כשמדובר בדמויות כמו נתניהו, והמערכת הגלובלית נשלטת על ידי חוק הג'ונגל, שבו הכוח קובע את הצדק והציוויליזציה האנושית היא רק ציפוי על הברבריות.

בית הדין הפלילי הבינלאומי, שהוקם כדי להעמיד לדין אנשים על פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות ורצח עם, חסר שיניים מול שחקנים חזקים. הוא עשוי להנפיק צווי מעצר נגד נתניהו או ממשלתו, אך אלה אינם ניתנים לאכיפה בפועל. מנהיגי המערב, שתומכים במשימת בית הדין במילים, חסרים את הרצון הפוליטי לפעול. ארצות הברית, בעלת הברית הנאמנה של ישראל, מגנה עליה באמצעות וטו במועצת הביטחון של האו"ם או לחץ דיפלומטי. מדינות מערביות אחרות, חוששות ממתחות גיאופוליטיות, הולכות בעקבותיה, והופכות את מאמצי בית הדין לחסרי תועלת. הצדק הוא סלקטיבי, מיושם רק על חסרי הכוח. עבור הפלסטינים, שסבלו עשרות שנים מאלימות, עקירה ודיכוי שיטתי, כישלון בית הדין הוא תזכורת לכך שהחוק נרמס תחת רצונם של החזקים.

בית הדין הבינלאומי לצדק, המופקד על יישוב סכסוכות בין מדינות ומתן חוות דעת מייעצות, חסר כוח באותה מידה. הוא עשוי לגנות את מעשי ישראל – התנחלויות, סיפוח שטחים פלסטיניים או שימוש לא מידתי בכוח בעזה – אך פסיקותיו אינן מחייבות. ישראל, בתמיכת ארצות הברית ומעצמות מערביות, מתעלמת מפסיקות בית הדין ללא חשש. חוסר יכולתו של בית הדין לכפות ציות חושף את שבריריות המשפט הבינלאומי מול כוח צבאי ודיפלומטי. עבור הפלסטינים, פסיקות בית הדין הן ניצחונות מוסריים חולפים בעולם שמסרב להטיל אחריות על המדכאים. האלימות נמשכת, והחוק מתגלה כהבטחה ריקה.

העצרת הכללית של האו"ם, למרות מראית העין הדמוקרטית שלה, ממחישה את חוסר האונים של המשפט. היא אישרה אינספור החלטות המגנות את מעשי ישראל – כיבוש, מצור על עזה, הרג אזרחים. החלטות אלה, שנתמכו על ידי רוב מוחץ, משקפות קונצנזוס עולמי על הפרות ישראל. עם זאת, הן אינן מחייבות וחסרות מנגנון אכיפה. מועצת הביטחון, שבה נמצא הכוח האמיתי, משתתקת על ידי הווטו של ארצות הברית, המגן על ישראל. החלטות העצרת הכללית הן מחזות, נערמות כמו מכתבים נשכים. עבור הפלסטינים, הן לא מציעות הקלה או סוף לסבל שנגרם על ידי מדינה הפועלת בחסינות.

ההשלכות מחרידות: הסדר המבוסס על חוקים מת. הצדק, השוויון והאחריות הם אשליות עבור החזקים. ארצות הברית ובעלות בריתה, המציגות עצמן כשומרות המוסר העולמי, חושפות את צביעותן ביישום סלקטיבי של החוק. הן תומכות במוסדות כשהן משרתות אותן ומתעלמות מהן כשלא. הסטנדרט הכפול הזה ברור לדרום הגלובלי, הרואה במערכת כלי להגמוניה. המאבק הפלסטיני הוא מיקרוקוסמוס של אמת גדולה יותר: העולם נשלט על ידי כוח. הכישלון להטיל אחריות על נתניהו הוא סימפטום למחלה עמוקה יותר – עולם שבו החוק הוא נשק של החזקים, לא מגן לחלשים.

הציוויליזציה האנושית, עם אידיאלים של קדמה וזכויות, היא מבנה שברירי מול המציאות הזו. הסבל המתמשך של הפלסטינים, הנתקל באדישות או בשיתוף פעולה מצד בעלי הכוח, מדגיש את היעדר סדר עולמי מתורבת באמת. אנו חיים בעולם שבו הכוח קובע את האמת, החזקים מבצעים זועות בחסינות, והחלשים נאלצים להתחנן לצדק. הכישלון להטיל אחריות על ממשלת נתניהו חושף מחלה עמוקה יותר — עולם הנשלט על ידי חוק הג'ונגל, שבו הציוויליזציה היא מיתוס.

לסיכום, מצוקת הפלסטינים בצל מדיניות נתניהו חושפת את הריקנות של המשפט הבינלאומי ואת המיתוס של סדר מבוסס חוקים. צווי המעצר של בית הדין הפלילי, פסיקות בית הדין לצדק והחלטות העצרת הכללית חסרות משמעות ללא פעולה מערבית ובתמיכת ארצות הברית בישראל. המערכת הגלובלית, רחוקה מלהיות מתורבתת, פועלת לפי ההיגיון של הכוח. עבור הפלסטינים, זו מציאות של אלימות וייאוש. חוק הג'ונגל שולט, ועד שהעולם יתמודד עם אמת זו, הצדק יישאר חלום חמקמק, רחוק מהישג ידם של אלה הזקוקים לו ביותר.